

EDUCAȚIA MUZICALĂ ȘI BUCURIA DE A ÎNVĂȚA

Profesor învățământ primar Gabriela Dima

Școala Gimnazială Nr. 28 Galați

Ora de muzică și mișcare este o componentă esențială a curriculumului, având un impact semnificativ asupra dezvoltării armonioase a copiilor. Activitățile de educație muzicală contribuie la formarea de competențe artistice și motorii, dar și la creșterea stării de bine, ceea ce facilitează procesul de învățare.

Muzica și mișcarea au efecte pozitive asupra sănătății emoționale și mentale a copiilor. Ritmurile muzicii și mișcarea corpului ajută la eliberarea tensiunilor, reducând anxietatea și stresul. Activitățile fizice acompaniate de muzică veselă îmbunătățesc dispoziția generală, iar combinarea muzicii și mișcării într-un context ludic crește motivația elevilor și implicarea în activități.

Activitățile integrate de muzică și mișcare stimulează dezvoltarea cognitivă. Ritmurile muzicale și mișcările pe muzică implică reținerea unor secvențe, îmbunătățind astfel memoria pe termen scurt și capacitatea de concentrare. Copiii sunt încurajați să improvizeze mișcări sau să inventeze versuri, dezvoltându-și gândirea creativă. Prin corelarea mișcărilor cu muzica, elevii învață să-și organizeze activitățile și să-și coordoneze acțiunile.

Orele de muzică și mișcare includ frecvent activități de grup, care promovează cooperarea, empatia, comunicarea. Dansurile și jocurile muzicale presupun lucrul în echipă. Prin interpretarea unor cântece cu teme emoționale, copiii devin mai conștienți de sentimentele celorlalți. De asemenea, jocurile ritmice facilitează interacțiunea verbală și nonverbală.

Învățătorul proiectează activități specifice, care contribuie la creșterea stării de bine, facilitând procesul de învățare. Se pot desfășura jocuri ritmice (exersarea ritmului dintr-un cântec prin bătăi pe diferite suprafețe), dansuri simple (coregrafii care integrează mișcări ușoare și repetabile pe ritmuri familiare), cântece cu mișcare, asociind versurile cântecelor cu mișcări specifice, audiții.

Prin integrarea armonioasă a muzicii și mișcării în rutina școlară, școlarii mici experimentează un proces educațional plăcut și stimulant, care le sprijină dezvoltarea holistică și starea de bine.

SCENARIU DIDACTIC

Aria curriculară: Arte

Disciplina: Muzică și mișcare

Context și relevanță:

În primii ani de școală, în cadrul orei de muzică și mișcare copiii sunt expuși primelor noțiuni de ritm, element esențial în dezvoltarea aptitudinilor muzicale. Tema acestei lecții este ritmul muzical, cu accent pe identificarea și diferențierea sunetelor lungi și scurte. Prin intermediul cântecelor din folclorul copiilor învățate, elevii explorează aceste concepte într-un mod ludic și interactiv, descoperă și asimilează cu ușurință noțiunilor de bază ale ritmului.

Tema: Elemente de limbaj muzical – Ritmul. Sunete lungi și sunete scurte

Subiectul: Interpretare vocală: Cântecul ”La moară”, din folclorul copiilor

Competențe specifice:

1.4. Receptarea cântecelor cu un ambitus cuprins între DO1-DO2, alcătuite din formule ritmico-melodice simple și repetate

2.1. Cântarea individuală sau în grup, asociind mișcarea sugerată de text și de ritm

2.2. Cântarea, individual sau în grup, asociind acompaniamentul sugerat de ritm

3.1. Manifestarea liberă, adecvată, pe muzică, apelând la diverse forme de exprimare, în funcție de conținutul și caracterul muzicii

Obiective operaționale:

Cognitive

- Să exerseze corect încălzirea vocală
- Să interpreteze corect și expresiv cântecul
- Să recunoască și să distingă sunetele lungi și scurte în cadrul unei piese muzicale

Afective:

- Să dezvolte plăcerea de a asculta și de a interpreta muzică.
- Să-și îmbunătățească capacitatea de concentrare și atenție prin exerciții ritmice.

Psihomotorii:

- Să execute mișcări ale aparatului verbo-motor în emiterea sunetelor muzicale, respirație și dicție, conform regulilor muzicale
- Să coordoneze mișcările corpului în acord cu ritmul muzical.
- Să exerseze ritmuri simple prin bătăi din palme și alte instrumente de percuție.

Resurse procedurale: exercițiul, conversația, demonstrația, explicația;

Forme de organizare: frontal, individual, pe grupe

Resurse materiale: planșă, jetoane, instrumente – clopoței, tuburi, tablă interactivă, laptop, marionete

Forme de evaluare continuă: observarea evaluativă

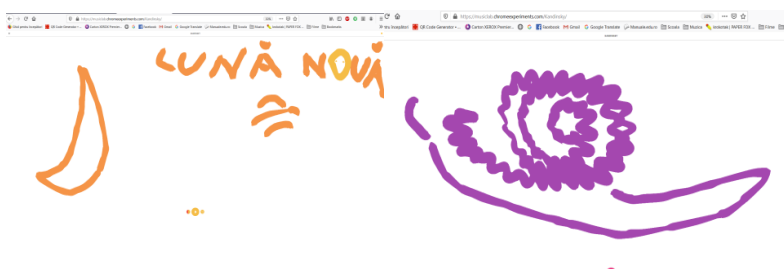
Descrierea scenariului didactic

Moment organizatoric – Se asigură atmosfera necesară desfășurării lecției.

Captarea atenției - Exercițiu-joc: Invitație în ”Laboratorul de muzică”

Activitatea se desfășoară la tabla interactivă (<https://musiclab.chromeexperiments.com/>; <https://musiclab.chromeexperiments.com/Kandinsky/>). Utilizând linii și puncte, copiii desenează în secțiunile Song Maker și Kandinsky. Se pot folosi idei din cântecele predate în lecțiile anterioare. Fiecărui semn grafic îi corespunde un sunet. La final, copiii ascultă ”muzica desenului”.

”Vă invit să vă jucați,
La tablă să desenați
și muzică să creați!”

Moment de cultură vocal-auditivă

- Exerciții de respirație – poveste interactivă cu marionete, pe fundal muzical: ”Forest Garden”, Pachelbel. Folosind marionetele, învățătorul povestește și coordonează exercițiile de respirație, pe care elevii le execută cu mișcare.

”Pe aleea parcului, fetița se joacă cu crizantemele: Ce frumos miroase floarea!”

Copiii inspiră – expiră: aaa...; eee... (e încântător!). Se vor folosi toate vocalele: iii (Iată ce minune!); ooo...

”Voi întârzia la școală! își spune în gând fetița. Drumul e lung. Se grăbește.” - Copiii execută exerciții de mișcare ritmică – mers pe loc, încet, apoi mai rapid.

”Ascultă vântul: Vââjjjj...” - Copiii imită sunetul vântului.

”Se aude prietena ei ciocănitorea: Toc! Toc! Toc!” - Copiii bat ritmul, pronunțând silaba ”toc”.

”Poate că și ciocănitorea merge la Școala Ciocănititorilor! se gândește fetița.”

”De departe se aude sirena unei mașini: Aaa....” - Se cântă un sunet muzical, pe care copiii îl mențin câteva secunde. Se execută apoi glissando-uri ascendente și descendente, aleatoriu sau din cântecele cunoscute. Învățătorul desenează curba corespunzătoare pe tablă.

”Fetița zărește școala. Răsuflă ușurată: Uff...” (copiii inspiră-expiră).

”Se aude clopoțelul: Bim- bam, bim-bam” - Copiii repetă după învățător, repede/rar, silabele ”Bim-bam”, intonate cu sunetele muzicale sol-mi.

”Din clasă răsună cântecele copiilor. Să cântăm și noi ca la școala fetiței!” - Se intonează melodii scurte cu diferite vocale (planșe).

- Jocuri muzicale (exerciții ritmice): *"Hop, hop, în galop/ Mac-mac, tot pe lac/Copilaș cântă drăgălaș/Mielușel sare sprintenel/Greieruș cântă din arcuș."* - planșe cu linia melodică și imagini corespunzătoare mesajului – câte o imagine pentru fiecare notă muzicală – sol, mi.

În completarea exercițiului-joc, se poate utiliza aplicația Kids Piano. Un copil/învățătoarea cântă în ritmul jocului muzical sunetele sol-mi, identificate pe claviatură cu ajutorul culorilor albastru-galben. Copiii cântă, bătând ritmul cu degetul în bancă, bătând din palme.

Repetarea conținuturilor studiate în orele precedente

Verificarea lecției precedente are un caracter general și constă în repetarea cântecelor învățate anterior (în întregime și pe fragmente de o propoziție sau o frază, de către grupe de 3-5 elevi și individual) și a elementelor de limbaj muzical: ritmul (sunete lungi-scurte, tare-încet) Predomină metoda convorbirii, însoțită de explicarea și demonstrarea de către elevi a elementelor repetate.

- Interpretarea cântecelor din folclorul copiilor, cu mișcare și dirijat intuitiv: "Lună, lună nouă" și "Vine melcul supărat";
- Exercițiu de intuire a ritmului muzical: Copiii bat ritmul și interpretează cântecele învățate, pronunțând silaba *ta*;
- Interpretarea instrumentală (tuburi muzicale) a unui fragment muzical, folosind reprezentarea vizuală a cântecului. Se utilizează tuburile muzicale pentru marcarea ritmului.

Pregătirea bazelor aperceptive pentru noua lecție.

Pregătirea aperceptivă este activitatea ce favorizează însușirea conținuturilor noi, pe baza elementelor din pregătirea anterioară, care favorizează transferul psihologic. În activitățile anterioare notației, această etapă se referă direct la cântecul ce urmează a fi predat. În prima parte, învățătorul intonează separat, cu silabe/vocale, unele intervale sau formule ritmice mai dificile, solicitând elevilor să asculte, apoi să intoneze și ei fragmentele respective.

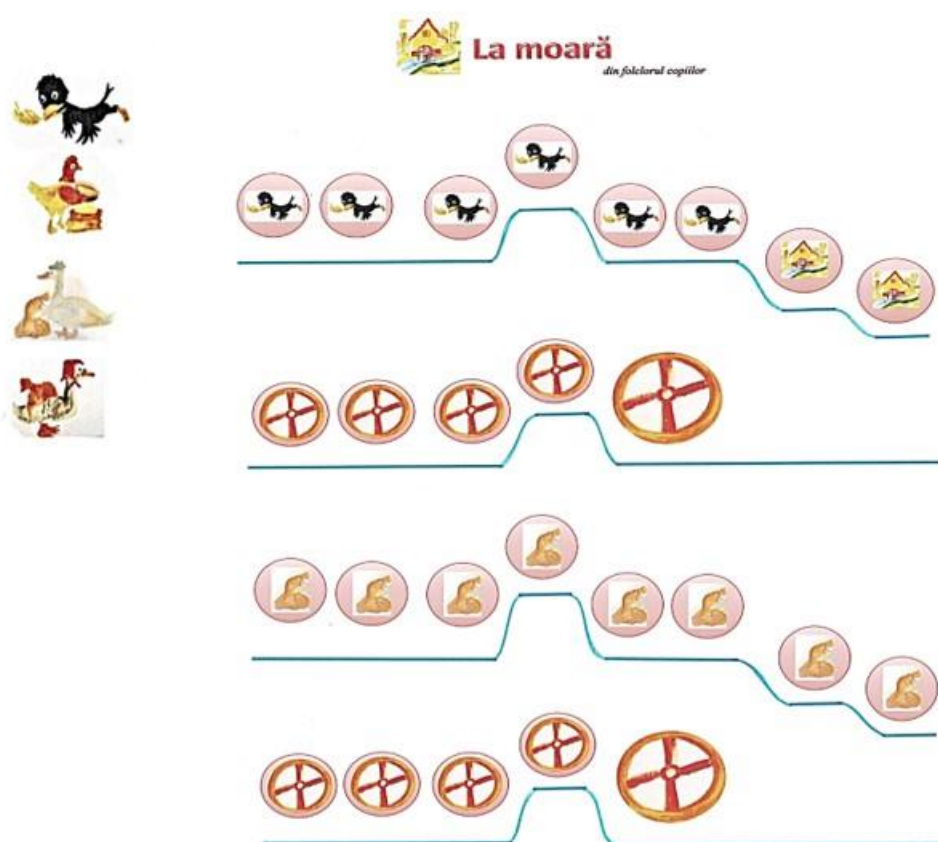
Se intonează cu silabele *"ta/ti"* formula melodică a cântecului din folclorul copiilor "La moară" și se tactează în ritmul melodiei – bătaia din palme, degetul pe bancă, bătaia ușoară cu piciorul.

Învățătorul va oferi și alte exemple de sunete lungi și scurte, folosind instrumente muzicale sau obiecte din clasă (ex.: bătaia din palme, tuburi muzicale).

Studierea practică a noului cântec reprezintă etapa cea mai importantă din lecție. În etapa prenotației, ca element nou este doar cântecul ce urmează a fi studiat.

- Prezentarea intuitivă a cântecului reprezintă o cunoaștere senzorială. Învățătorul precizează titlul cântecului și compozitorul. Cântecul "La moară" este o compoziție din folclorul copiilor, de aceea se identifică și alte cântece învățate anterior, care aparțin acestei categorii. Interpretarea model se realizează de către învățător, pe baza unei planșei pe care sunt reprezentate linia melodică și imagini din cântec corespunzătoare fiecărui sunet muzical (jetoane de mărimi diferite pentru durata sunetelor – mici pentru optimi, mari pentru pătrimi).

- Studiere propriu-zisă a cântecului. Se învață versurile și se interpretează cântecul pe fragmente, accentuând sunetele lungi și scurte prin mișcări specifice (ex.: ridicarea mâinilor pentru sunete lungi, bătăi din palme pentru sunete scurte). Cântare vocală se realizează în grup și individual, pe traseul: colectiv - grupuri mici – colectiv.

- Repetarea cântecului și a unor fragmente
- Cântarea în dialog
- Alternarea audiției interioare cu interpretarea cu voce: două versuri cântate cu voce, două versuri în gând

- Interpretarea cântecului cu mișcare: bătaii din palme, bătaii ale degetului în bancă, bătaii pe genunchi, bătaii ușoare cu piciorul. La acest exercițiu ritmic, se poate utiliza un videoclip care conține cântecul interpretat la pian (<https://www.youtube.com/@CantecePian>).

- Recunoașterea unor fragmente interpretate cu o silabă în locul textului și a unor măsuri executate prin bătaia ritmului de către învățător, pentru consolidarea elementelor de limbaj muzical (sunete lungi, sunete scurte).

Obținerea performanței

- Jocuri ritmice: Interpretarea cântecului "La moară" cu marcarea intuitivă a elementelor de limbaj muzical, cu ajutorul instrumentelor/jucăriilor muzicale cu sonorități potrivite (clopoței, tuburi muzicale).

Concluzie:

Această lecție este menită să îmbogățească înțelegerea muzicală a elevilor printr-o abordare practică și atractivă. Exercițiile-joc alese, folosirea jucăriilor muzicale ajută la dezvoltarea simțului ritmic și la coordonarea copiilor.

BIBLIOGRAFIE

Curriculum pentru învățământ primar, Programa școlară pentru clasele pregătitoare, I și a II-a, 2013

Breazul, George, Saxu, N., Carte de cântece pentru copii, Editura muzicală, București, 1985

Șerfezi, Ion, Metodica predării muzicii la clasele I-IV, Manual pentru licee pedagogice, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973

Vasile, Vasile, Metodica educației muzicale, Editura muzicală, București, 2004